

Quickscan natuurtoets

Quickscan natuurtoets De Terpen te Kampen

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en beleid

Opdrachtgever

Gemeente Kampen

Status

Definitief

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets De Terpen te Kampen

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en beleid

Projectcode	Datum	Status
19-146	27 mei 2019	Definitief

Auteur(s)

K. (Kelly) Meinesz en I. (Iwan) Veeman

Tweede lezer

A. (Astrid) van Teeffelen

Opdrachtgever

Gemeente Kampen

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Meinesz, K. en I. Veeman (2019). Quickscan natuurtoets De Terpen te Kampen. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en beleid. Rapport 19-146. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	2
1.1 Aanleiding en doelstelling	2
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	2
1.3 Leeswijzer	3
2. Kader en methode	4
2.1 Wettelijk kader	4
2.2 Onderzoeksmethode	5
3. Soortbescherming	6
3.1 Flora	6
3.2 Zoogdieren	6
3.3 Broedvogels	7
3.4 Amfibieën	8
3.5 Vissen	9
3.6 Overige soortgroepen	9
4. Geraadpleegde bronnen	10
Bijlage 1 – Beoogde verkaveling De Terpen	

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van gemeente Kampen heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de realisatie van nieuwbouwwijk De Terpen in Kampen. De natuurtoets is bedoeld om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige en onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten die kunnen optreden bij het uitvoeren van de plannen.

Soortbescherming

- In het te ontwikkelen gebied zijn geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Binnen de begrenzing van De Terpen is overigens wel een erf aanwezig, maar deze wordt volledig ingepast.
- In het te ontwikkelen gebied zijn geen jaarrond beschermde nestlocaties aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn er potenties aangetroffen op het woonerf voor jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus. Omdat het erf wordt ingepast worden geen negatieve effecten verwacht op de huismus.
- Een deel van de watergang rond het gebied is geschikt habitat voor de grote modderkruiper. De soort is hier uit het verleden bekend en het is te verwachten dat de soort aanwezig is.
- In het plangebied zijn geen beschermde flora, reptielen en ongewervelden aangetroffen of te verwachten, uitgezonderd soorten waarvoor vrijstelling geldt in de provincie Overijssel.

Soortbescherming

- Het aanwezige water rondom het plangebied dient ongemoeid te blijven (zowel het profiel, de begroeiing als andere aspecten zoals beschaduwing en beheer), zodat de functionaliteit van de voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van de grote modderkruiper behouden blijft.
- Effecten op broedende vogels dienen te worden voorkomen door de start van het werk buiten het broedseizoen (1 maart – eind juli) te plannen. Het is ook buiten deze periode raadzaam een check kort voorafgaand aan het werk te doen.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

De gemeente Kampen heeft het voornemen om een nieuwe woonwijk te realiseren in Kampen: 'De Terpen'. De beoogde ontwikkeling gaat mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden. De Wet natuurbescherming verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. In opdracht van gemeente Kampen heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige, onder de Wet natuurbescherming beschermde, soorten die kunnen optreden bij het uitvoeren van de plannen.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied is gelegen in het zuiden van Kampen langs de westkant van de IJssel en ligt aan de zuidoostkant van de wijk Het Onderdijks (zie figuur 1.1). Het plangebied is circa 7,45 ha groot en wordt rondom begrensd door een watergang. Op de locatie is een woning aanwezig met op het erf enkele bomen en hagen. Verder bestaat het gebied uit graspercelen, een groep bomen en rietkragen langs de watergang. Het gebied wordt bouwrijp gemaakt voor het realiseren van nieuwbouwwoningen (zie bijlage I). Het woonerf inclusief bebouwing en omliggende groen, de groep bomen en de watergang blijven hierbij ongemoeid.

Figuur 1.1 Locatie plangebied (rood omlijnd). Bron luchtfoto: Esri World Imagery.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn het wettelijk kader en de onderzoeksmethodiek beschreven. Vervolgens wordt een effectanalyse en -beoordeling gegeven ten aanzien van beschermde soorten (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 zijn de geraadpleegde bronnen vermeld.

2. Kader en methode

2.1 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij in op de soortbescherming. Conform de vraagspecificatie gaan we niet in op de bescherming van gebieden en houtopstanden. Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01>. In onderstaand kader 2.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet eist van iedereen zorgplicht voor de natuur. Zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat niemand moedwillig natuurgebieden of in het wild levende dieren of planten of hun directe leefomgeving mag verstoren, schaden of doden. Dit kan door het achterwege laten van een handeling of door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen, projecten en activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Een belangrijk aandachtspunt is stikstof. Daarvoor is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) ontwikkeld. Als uit de beoordeling blijkt dat geen effecten optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project of handeling niet nodig. Zijn (significant) negatieve effecten niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het rijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer er voor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken en aan welk wettelijke belang wordt voldaan.

Houtopstanden (hoofdstuk 4)

Hoofdstuk 4 regelt de bescherming van houtopstanden. Een bij Wet beschermde houtopstand betreft een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend buiten de bebouwde kom, die een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. Voor het kappen (van een deel) van een beschermde houtopstand geldt meld- (artikel 4.2) en herplantplicht (artikel 4.3). Er geldt een verbod op de kap als het voornemen daartoe niet (maximaal een jaar en minimaal een maand) vooraf is gemeld bij bevoegd gezag. Binnen drie jaar moet dezelfde grond op bosbouwkundig verantwoorde wijze zijn herbeplant. De gemeenteraad stelt de grens bebouwde kom Wet natuurbescherming vast. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep plaatsvindt, soms is dat het rijk. Provinciale staten kunnen in de provinciale verordening regels opnemen over de melding en de herplant, zoals herplant op andere gronden dan waar de (deels) geveld opstand stond.

2.2 Onderzoeksmethode

Gestart is met literatuuronderzoek om na gaan of beschermde soorten bekend zijn in en rondom het plangebied (zie voor een volledig overzicht de geraadpleegde bronnen in hoofdstuk 4).

Op 26 maart 2019 is er een veldbezoek uitgevoerd (bewolkt, 9 graden, weinig wind). Het plangebied en de directe omgeving zijn onderzocht door een ecooloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming. Tijdens het veldonderzoek is onder andere in kaart gebracht of (mogelijke) jaarrond beschermde nesten van broedvogels aanwezig zijn in het plangebied of in de directe omgeving. Tevens is de omliggende watergang gecontroleerd op aanwezigheid van beschermde amfibieën en vissen door de watergang om de 5-10 meter intensief te bemonsteren met een schepnet (RAVON-net met maaswijdte 3 mm en netgrootte 70x40 cm). Ook de potenties voor beschermde soorten uit overige soortgroepen zijn beoordeeld.

Het te behouden erf is tijdens het onderzoek niet onderzocht. Bewoners waren ten tijde van het bezoek niet thuis. Overigens hebben we wel de buurman gesproken die net buiten het plangebied woont.

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld welke soorten (mogelijk) aanwezig zijn. Vervolgens is op basis van het voornemen bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten. Indien sprake is van negatieve effecten is advies gegeven over te nemen vervolgstappen.

3. Soortbescherming

3.1 Flora

Het plangebied bestaat voor een belangrijk deel uit cultuurgrasland. De condities zijn voedselrijk. Tijdens het veldbezoek zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidings-gegevens (NDFP, 2019) worden deze soorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

3.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd door art 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV) van de Wet natuurbescherming. Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

In het te ontwikkelen gebied - open van karakter - zijn geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig door het ontbreken van geschikte bomen. Aanwezigheid van vleermuizen is wel denkbaar in de bebouwing op het erf. Aangezien dit erf met omliggend groen wordt ingepast zijn er geen effecten op eventuele verblijfplaatsen te verwachten. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn niet aan de orde voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

Foerageergebieden en vliegroutes

In het plangebied worden vanwege het open karakter geen belangrijke vliegroutes van vleermuizen of belangrijke foerageergebieden verwacht. De voor vleermuizen mogelijk interessante elementen zoals het erf en het rond het gebied gelegen water en de groep bomen blijven bovendien gehandhaafd. Aantasting van belangrijke vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen is niet aan de orde. Naar verwachting zal de locatie voor vleermuizen aan aantrekkingskracht als foerageergebied winnen wegens onder andere toenemende een toename van beschutting en structuur.

Grondgebonden zoogdieren

Verblijfplaatsen van andere beschermde grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en/of nationaal beschermde zoogdieren zonder provinciale vrijstelling worden op basis van terreinkenmerken, het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2019) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Wel zijn in het plangebied vaste verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdiersoorten met provinciale vrijstelling aangetroffen en/of te verwachten. Dit zijn onder andere huisspitsmuis en veldmuis (NDFF, 2019). Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

3.3 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 2.1).

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wet Natuurbescherming verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2).

Kader 3.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

In het te ontwikkelen gebied - geheel open van karakter - zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig. Wel zijn op het in te passen erf potenties aangetroffen voor jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus. Uit een door Ecogroen uitgevoerde broedvogelinspectie uit 2018 is bekend dat huismus op het erf broedt (destijds nestindicerend gedrag). Ook tijdens het bezoek in 2019 waren er huismussen op het

erf aanwezig. Het is aannemelijk dat het erf van de boerderij fungeert als nestplaats voor de huismus. Omdat het erf wordt ingepast en daarmee de nestlocatie(s) inclusief bijbehorend foerageergebied worden geen effecten verwacht op de huismus. Aanwijzingen voor overige jaarrond beschermde nestlocaties, zoals uilen (ook niet bekend bij buurman), zijn niet aangetroffen en/of wegens het ontbreken van geschikt biotoop niet te verwachten in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de plannen.

Overige broedvogels

Het plangebied bevat geschikt biotoop voor meerdere soorten broedvogels. In de watergang en de aanliggende rietzone zijn soorten te verwachten zoals meerkoet, wilde eend, rietgors en rietzanger. Op het erf zijn naast huismus ook nesten van erfbewonende broedvogels zoals roodborst, merel, spreeuw, houtduif en koolmees te verwachten. Ook hangt er een aantal nestkommen van huiszwaluw.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. We adviseren om de inrichtingswerkzaamheden zoveel mogelijk buiten de broedperiode uit te voeren. Dit is de periode half november tot en met half februari. Indien het niet mogelijk is om in deze periode het werk uit te voeren adviseren we een broedvogelcontrole uit te laten voeren om na te gaan of er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden geen broedende vogels aanwezig zijn.

Bij het aantreffen van nesten van broedvogels dienen de betreffende werkzaamheden direct te worden gestaakt en direct contact te worden gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

3.4 Amfibieën

De watergangen in het plangebied vormen voortplantingswater voor algemene amfibieën (artikel 3.10 Wet natuurbescherming met provinciale vrijstelling) als kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker. Daarnaast is overwintering van genoemde soorten te verwachten onder de strooisellaag van begroeiingen in het plangebied en in de sliblaag van de watergangen. Tijdens het veldbezoek zijn de kleine watersalamander en de gewone pad gevangen in de watergang van het plangebied. Overwintering en voortplanting van amfibieën met een zwaarder beschermingsregime (zonder automatisch vrijstelling) kunnen op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2019) worden uitgesloten binnen het plangebied.

Bij de voorgenomen ingrepen kunnen enkele exemplaren van vrijgestelde beschermde amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën juridisch gezien niet noodzakelijk is.

3.5 Vissen

Tijdens het veldbezoek zijn de kleine modderkruiper (zie figuur 3.1), de zeelt en de baars gevangen in de watergang. Deze soorten zijn niet beschermd. Een deel van de watergang is ondiep, bevat een sliblaag, bevat langzaam stromend water en heeft een rijke oever- en onderwatervegetatie. Dit maakt het gebied een geschikt habitat voor de grote modderkruiper (RVO, 2019), deze soort is wel beschermd. Het water rond de Terpen vervult overigens een rol als compensatiegebied voor grote modderkruiper bij eerdere ingrepen (Onderdijks), het is daarvoor specifiek ingericht. Bij de realisatie van het aangrenzende gebied Kampen Onderdijks bleken er op die locatie veel grote modderkruipers aanwezig. We achten het aannemelijk dat de soort ook in het water rond De Terpen aanwezig is. Voor het vergraven, dempen of anderszins wegnemen van leefgebied van grote modderkruiper en/of het doden/vangen van exemplaren van de soort geldt een verbod. Het aanwezige water rondom dient daarom ongemoeid te blijven (zowel het profiel, de begroeiing als andere aspecten zoals beschaduwing).

Figuur 3.1 Kleine modderkruiper, in tegenstelling tot zijn zeldzamere grote broer niet meer beschermd. Dit exemplaar is gevangen in het plangebied. Foto: Ecogroen.

3.6 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens wordt in het plangebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen en ongewervelden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden (2016). Jaargang 2016, Nr. 34. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming).

Internet

Bij12 (2017a). Kennisdocument Grote Modderkruiper *Misgurnus fossilis*. Versie 1.0, juli 2017

NDFF uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>), geraadpleegd 25 maart 2019.

RAVON.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)

Zoogdiervereniging (2019). Website met soortinformatie over de Nederlandse zoogdieren

Bijlage 1 – Beoogde verkaveling De Terpen